

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Iarăș fantoma.

De astădată am putea zice: fantome, căci viziunile grozave încep a se înmulți tot mai mult în creerii înfierbântați ai compatrioților noștri.

Până acum îi muncea numai fantoma iredentei române, a gravității noastre în afară. Acum se ivește primejdia imaginară a complotului sârbo-român cu privire la împărțirea Ungariei și ceice au lansat această minciună de prost gust, au aerul de a o susținea și după ce s'au dat cele mai declarate desmințiri din București și Belgrad. Vin apoi nemeșii noștri din Ardeal, în frunte cu Dr. Apáthi, și trag clopotul într'o dungă pentru salvarea Ardealului, pe care contele Tisza l-a vândut Valahilor. Ei cer fortificarea graniței, turnuri de veghe, tunuri Krupp pe vârful Negoiului.

Vin apoi politicianii opoziționali, cari ne făceau până acum ochi dulci și declară, cu mutră foarte îngrijorată, că procedul contelui Tisza e o erezie din punct de vedere al dreptului public ungar.

Și vine presa jidano-maghiară (mai mult jidano decât maghiară) și țipă ca din gura șerpelui, că țara e tradată și că Valahii vor mânca-o, azi-mâne, friptă.

Toate aceste sunt simptome, cari ne conving tot mai clar, cât de sinceră e dorința anumitor cercuri maghiare, în ce privește pacea cu românii.

Din norocire — nu aceste cercuri mult dătătoare de ton: nici șovinii ardeleni, nici jidanii dela „Pești Hirlap”, nici scriblierii dela celelalte ziare.

Acțiunea pacificatoare a intrat, fără îndoială, într'un stadiu foarte important. Contele Tisza, când s'a determinat să ia asupra-și deslegarea acestui „nod gordian”, n'a fă-

cut-o, desigur, de dragul nostru. Rezoane mai înalte de stat impun, cu tot mai stăruitoare necesitate, o grabnică și definitivă rezolvire a chestiei de naționalități, în Ungaria. Firele acestor rezoane pornesc dela războiul balcanic, prin București—Viena—Berlin.

E deci un înalt interes de stat, ca pacea să se facă. Atunci însă se impune o întrebare: pentru ce procurorii nu urmăresc cu mai multă atenție ziarele ungurești, cari varsă venin și flacări, chiar acum, când chestia pacificării e în pragul rezolvirii?

Autonomia noastră bisericească și presa catolică. Un argument mai mult împotriva ori cărei împăcări româno-ungurești este azi și chestia autonomiei catolice. Pe urma comunicatului nostru în această materie, s'au trezit domni dela „Alkotmány” și „Egyházi Közlöny” și în niște articoli fulminanți au apostrofat guvernul zicând, că de dragul împăcării cu românii e gata a da bisericii noastre autonomie bisericească independentă. Noi nu suntem în situația a cunoaște atitudinea guvernului în chestia aceasta. Nici aceea nu o știm dacă chestia autonomiei bisericii gr. cat. românești a format obiect de discuție în actualele tratative de pace, dar ne luăm voie, a atrage atențiunea numiților domni asupra împrejurării, că episcopatul, clerul și poporul bisericii noastre, ș'a precizat de mult și în diferite timpuri punctul său de vedere privitor la autonomia catolică.

Alkotmány, ar trebui să știe, că biserica noastră nici n'a răgat, când a fost invitată ca să-și trimită delegații săi la congresul autonomiei catolice, iar episcopatul în memorandumul trimis cercurilor competente a accentuat că situația de drept a bisericii gr. cat. românești este normată în bulla „Ecclesiam Christi” și ca atare are drept la autonomie proprie.

Respingem deci încercările pressei catolice, de a amesteca aceasta chestie, în politica militantă dela ordinea zilei.

O convenție sârbo-română. Împotriva unei împăcări româno-ungurești sunt în prima linie jidanii. Se tem, că pe urma înfrățirii noastre în toate ramurile vieții de

stat li-se vor mai stingheri manoperele, prin cari, au adus ținuturi întregi la sapă de lemn (vezi procesul și starea materială a rutenilor din Sighetul Marmăției). De toate mijloacele iertate și neiertate se folosește presa jidovească pentru a intimida pe guvern de o parte, și a produce o surescitare a opiniei publice de alta. „Pești Hirlap” a publicat un întreg tratat de o convențiune secretă, ce s'ar fi încheiat între Sârbia și Țara Românească, cu scopul, de a împărți Ungaria între aceste două state. Extragem din acest tratat următoarele:

11. M. Sa regele Serbiei declară că toate acele pământuri ce se întind dela Dunăre și dela Carpații ardeleni spre mieznoapte și sunt locuite de Români, sau au o populație în mare parte românească, revin sferei de interes a regelui român.

12. M. Sa regele României declară, că toate acele pământuri ce zac dela Dunăre spre mieznoapte și dela Tisza spre apus, revin sferei de interes a regelui sârb.

13. În cazul când, pe timpul operațiilor războinice armata unuia din cei doi înalți aliați va cuceri un astfel de pământ, care aparține sferei de interes a celuilalt înalt aliat, pământul din chestiune se va evacua, după încheierea păcii, în favoarea aceluia dintre aliați, de a cărui sferă de interes se ține pământul cucerit.

14. Pacea se poate încheia numai când cei doi înalți capi vor decreta-o în comun acord.

15. În caz de neînțelegere, precum și în cazurile când guvernul imperial al Rusiei, în cadrele posibilității îngăduite de evenimentele externe, va oferi unuia din cei doi înalți aliați, ori amândurora, vre-un ajutor diplomatic ori militar special, deciziunea definitivă atârână de prevederea înțeleaptă a M. Sale țarului tuturor Rușilor.

16. Convenția prezentă, a cărei valabilitate se fixează pe 10 ani, intră în vigoare imediat după ce a fost semnată și se poate înnoi înainte de termenul de expirare cu un an.

Toată convenția este se înțelege un falș. A fost imediat desmințită de guvernul român și sârb, dar aceasta nu împiedecă presa jidovească să exploateze în modul cel mai infam. Notăm, că la campania aceasta purtată de presa jidovească împotriva românilor s'a atașat în timpul din urmă și două foi judaice din București: Adevărul și Dimineața. Să zice, că acțiunile acestor două întreprinderi au fost cumpărate de niște sindicate jidovești din Budapesta, ca astfel războiul să poată fi purtat din două părți.

Tratatul cu guvernul. Incă nimic pozitiv nu putem comunica cititorilor noștri, privitor la stadiul, în care se află de prezent tratativele comitetului național cu contele Tisza. În „Românul” din Arad s'a publicat un scurt comunicat oficial, care advertizează publicul românesc de a considera comunicatele presei ungurești în privința acesteia de autentice. Tot asemenea declarații fac și foile semi-oficiale ale guvernului unguresc spunând, că tratativele se urmează cu cel mai mare secret și tot ce apare privitor la acestea, aparține domeniului fantaziei.

Cu toate acestea, putem comunica, că tratativele au ajuns nu numai într'un stadiu hotărâtor, dar se par a se apropia chiar de un punct de vedere comun, ceea ce înseamnă, că este nădejde de pace.

Aceasta o credem verosimilă, și din tinuta partidelor opoziționale maghiare, și mai ales din tonul, în care glăsuiește presa opozițională ungurească. Câtă ură poate să stăpânească pe acești domni împotriva noastră a românilor, nu se poate descrie. Șefii opoziționali au protestat toți împotriva unei încercări de a trata cu românii, prin ce s'ar recunoaște existența unei chestii de naționalități în țara ungurească. Nici Károlyi nici Apponyi, nici Andrásy, nu voiesc să recunoască gravamine românești deosebite, ci mizeriile le atribuie deopotrivă întregii populații, fără deosebire de neam. Iară acestea — a zis Andrásy — se vor sana prin legi bune și administrație corectă, iar pactul cu românii îl numește pur și simplu tradare de patrie. În chestia aceasta Apponyi s'a angajat să interpeleze guvernul și să constrângă pe contele Tisza a se declara.

În pressă tonul îl duce arhișovinistul „Pesti Hirlap”, care pentru a zădărnici o împăcare cu românii, a publicat în zilele acestea convenția sârbo-română, privitoare la

impărțirea Ungariei. E interesant cum o foaie îi recomandă lui Tisza să se sinucidă, alta spune, că în vinele lui Tisza curge sânge valah, care l-a determinat să vină la ideea unei împăcări cu românii. Nemeșii ardeleni au ținut mai multe întruniri, unde au protestat cu toată hotărârea împotriva încercărilor de împăcare. La Cluj societatea culturală Emke va ținea o adunare extraordinară, unde va lua poziție împotriva guvernului. Lozinca e, se înțelege, că Ardealul e pierdut, și neamul nemeșesc se va stinge. Adunarea sindicatului regnicolar a învățătorilor maghiari de asemenea au ridicat protest. Iar acum comitatele se declară împotriva împăcării româno-maghiare. Celea ardeleni cer cu stăruință, ca guvernul, să întărească Ardealul împotriva unei invaziuni din Țara românească. Natural, că isonul în aceasta privință îl duc fițuicele din Cluj, și faimosul Apathyi István. Unele foi clujene, au chiar provocat pe săcui, să se înarmeze și se stea gata la orice eventualitate. O alarmă de războiu mai stridentă nu s'a făcut nici pe timpul anului 48. Vorba e, că tot va trebui să se împace domni cu ideea, că în sfârșit existăm și noi pe acest pământ.

Câteva probleme din pastorală socială.

Conferință, cetită în sinodul preoțesc al tractului Cluj, de Ioan Isaicu, preot.

(Continuare și fine).

În felul acesta s'ar ajunge acolo, că bibliotecii singuratiche, constatatoare din 20—30 broșurele, cari ar costa, punem cazul 10 cor., bani svântați, întovărășindu-se 10—20 la olaltă și făcând un compromis imprumutat, ar putea pune la dispoziția membrilor sute de volume. Adevărat, că suferă partea

materială a literaturii populare, mai bine zis buzunarul scriitorilor; dar și aceea-i adevărat, că cei ce scriu, nu scriu, sau cel puțin n'ar trebui să scrie, pentru câștig, ci pentruca să-și comunice ideile și să ajute semenilor săi.

Tot asemenea s'ar putea înjgheba tovarășii de acestea între oamenii mai cetiți; și tineretul eșit de pe băncile școlii, cu gust proaspăt de cetit.

Pe lângă aceea, că am desvolta agerimea priceperii și am amplifica cercul cunoștințelor, am oferi, prilejul, ca să mântuim atât pe cei mai tineri cât și pe cei mai bătrâni din ghiarele palavrelor nesocotite, pretiniilor păgubitoare, hoinăriilor destrăbălate și mai ales din ghiarele amenințătoare ale social-democrației, nazirenismului și ăstor fel de căpcane. Ei au înțeles rostul cetitului, pentru aceea unde numai își pun piciorul răspândesc broșuri de a lor pline de venin.

Ca să mă folosesc de-o pildă concretă. Luasem parte odată la o întrunire de poezii. Majoritatea auditorului erau tineri, cari primiau cu sete talmăcirile necăpătuite ale unei femei pripășite. În mână fiecare cu câte o broșurică care de care mai deochiată.

Oare întâmplarea aceasta nu dovedește în deajuns, că într'adevăr se rentează să ne ocupăm cu alcătuirea ăstor fel de biblioteci, și, ca să manifestăm mai mult interes față de răspândirea tipăriturilor, de acest ram principal al chestiei sociale?

Vedem cu toții, că s'a îngreunat traiul, sporindu-se lipsurile și imputându-se mijloacele de agonisire. Nu ne rămâne alta de făcut, decât, să desvoltăm toată energia și priceperea, să folosim talantul primit în favorul poporului și să întoarcem clipitele ce ne stau la dispoziție spre aflarea mijloa-

FOIȚA.

ANUL-NOU 1914.

Stăm iar la răscrucea de căi, — puși pe gânduri.

*Și tebuie să mergem de-acum —
De clipa pornirii atârână norocul
Intregului drum.*

*Privim de pe culme cu fruntea ncrețită
Departă spre văi,
Că pleacă în lume necunoscute —
Și sute de căi.*

*Pe drumul ce-alegem cu noi o să vie
Ai noștri cu toți,
Părinții și frații și rudele noastre
Și dragii nepoți*

*O soarte ne-aduce în rău ori în bine
Cum bine o știm.
Dar soarta de astăzi mai mult nu alții
Ci noi ne-o croim.*

*Destul ne-au dus răii în voia lor, tremuri
Privind înapoi —
De-acum să fim însă deștepți și cu grijă
De-ai noștri și noi.*

*Când toți vom ști aduce iubire ca jertfă
Pe-al nostru altar —
Sdrobi-vom și munții și stâncile 'nalte
Ce stau de hotar;*

*Iubirea și jertfa conducă-ne pașii
În cale de-acum, —
De clipa pornirii atârână norocul
Intregului drum!*

vbm.

Teatrul meseriașilor noștri

(a doua zi de Crăciun).

Abia au trecut 6 săptămâni dela reprezentarea ultimă dată în orașelul nostru de celebra trupă dramatică a dlui Victor Antonescu.

Artiști renumiți și de mare valoare, de talia unui Brezeanu și a doamnei Ciucurescu, a căror personalitate e recunoscută și admirată pe scena teatrului național din București, prin jocul lor măiestru și dulce ni-au cucerit inimile, întrucât purtându-ne gândul și simțirea la izvorul lin și răcoros al frumuseții ce numai adevărata artă și-o poate da, au rămas și vor rămâne în sufletul nostru multă vreme neuitați.

De aceea ni s'a părut cam riscată apariția tinerilor noștri meseriași pe scena aceluiași teatru din sala de gimnastică a gimnaziului nostru, de pe care au răsunit

ca un glas de tulnic graiul ales și măiestrit al marilor artiști bucureșteni, cari în aplausul delirant al publicului au fost răsplătiți cu frumoase buchete de flori.

Cu toate acestea însă, putem spune, că nizuințele diletanților noștri — dintre cari cei mai mulți acum au pășit prima oară pe scenă — sunt vrednice de toată lauda.

Piesa jucată: „Un accident curios, comedie în 4 acte de C. Goldoni, localizată de M. Aegea”, nu a fost tocmai potrivit aleasă din cauza greutateii de a fi bine interpretată, deoarece modul — să zicem banal — în care s'a desvoltă acțiunea în loc de a mări interesul, devine plictisitoare. Punctul de forță, care trebuia să se manifeste în actul al patrulea, s'a desvoltat în actul al treilea și încă într'un chip interesant și atrăgător, așa că actul al patrulea nu a mai stârnit absolut de loc curiozitatea și interesul privitorilor, care în acest act final ar fi trebuit să atingă culmea.

Prin urmare trebuie să înțelegem greaua sarcină luată asuprași de diletanții noștri, cari pe lângă toată truda ce numai se poate închipui, nu au putut mulțumi pe deplin toate gusturile publicului nostru.

A da formă și duh unei acțiuni întârziate și greoaie înseamnă a fi anume pregătit pentru aceasta, care lucru de altminteră și artiștilor de profesiune le este o povară de care singuri ei își pot da seamă.

Preste tot succesul jocului în primul

celor și isvoarelor de câștig. Prin procedura aceasta am dobândi de o parte noi favoruri deosebite, între cari, — primo loco — s'ar înșira încrederea poporului în păstoria săi; de altă parte am îmbia poporului prilejuri de chivernisire și i-am ușura purtarea greului vieții.

În privința aceasta nimica nu este mai de dorit decât reuniunile de cruțare Reiff-eisene, sau valorizarea altor produse, cari de singuratici se pot valoriza foarte anevoios și costisitor, pe cât de cu înlesnire și rentabil s'ar putea prin mijlocirea reuniunilor de valorizare.

Să insistăm puțin pe lângă reuniunile sistem Raiffeisen, cari deja încep a se încetățeni și la noi, deși cu considerabile aberațiuni de principii și organizație și prin urmare departe de scopul ideal și altruistic.

Nu ne prindă deci mirarea, dacă cu toată importanța lor, la noi totuși nu întimpină căldura, de cari sunt vrednice. Adevărat, că ne lipsesc și oamenii de fac, cari să ne dea imboldul motoric și pilde trainice.

Și oare cine ar fi chemat să rezolvească această chestie în locul prim, dacă nu noi preoții? Negreșit nouă ni-se inculcă datorința aceasta.

În celeace urmează îmi voi da silința să determin într-o cât îmi va fi cu putință ținta acestor fel de reuniuni și bazele, pe cari trebuie să așezeți reuniunea.

Numirea și-a luat-o dela plămăditorul ei Raiffeisen, primarul Neuwiedului de lângă Ren († 1888), care înființase la timpul său astfel de reuniuni, cu ținta de ajutorare și de chivernisire în mic, ca astfel membrii să poată obține împrumuturi cu procente mici, la cazuri de lipsă, și iarăși să-și poată fructifica capitale mici, cari de altfel n'ar aduce nici un câștig, rămânând numai niște capitale moarte.

Administrația la astfel de reuniuni încă nu este anevoioasă, dacă se face dela început așa după cum trebuie făcută. Cel mai mult timp și o destoinicie de fac recere numai contabilitatea.

Iar ca celea mai firești urmări să con-

sideră ridicarea grabnică a împrumutului, ceiace între împrejurări actuale, când ar fi vorba despre schimbul de peminte, sau s'ar oferi un tirg pripit are mare avantaj, față de procedurile greoaie și târzii, practizate de concetățenii noștri, cunoscute și de țărenii noștri sub numirea străină de „szövetkezet“; a căror membrii, — în localitățile mixte sunt în majoritate covârșitoare români, precum și scuturarea împrumutului făcută prin amortizări regulate, încât debitori se simțesc mântuiți cu totul pe nesimțite.

Înjghebarea astorfel de reuniuni să poate pune, pe temeiul cvotizațiunilor sau al unor acțiuni convenabile. La tot cazul numărul cvotelor sau cel al acțiunilor trebuie să restrâns față de membrii, și pondul principal trebuie să așeze totdeauna pe aceea împrejurare, ca cvotizanti să fie mulți și cvotele mici. În felul acesta răspunderea reciprocă s'ar micșora, de altă parte se îmbie un puternic prilej de consolidare și de împretinire curmându-se frecările dintre partide, legate fiind ele prin interese comune.

Reuniunile acestea în ținuturile, în cari ocură cu sutele, au întărit de minune poporul, ridicându-l în celea mai multe cazuri din ruină sigură.

Ar fi foarte de dorit ca băncile noastre mai mari să se îngrijască de un reprezentant, om de fac, înzestrat cu teoria de lipsă și mai ales cu pregătiri practice, ca să aibă cătră cine să întoarcă în incurcăla conducătorii dela sate. Țin să observ în parantez, că parte personalitățile parte pornirile prea mercantile au făcut să se ajungă roade cu totul contrare, grupări puternice și păgubitoare pentru clasa mai sărmană, folosind de multeori legăturile dela reuniune ca mijloace de opresiune.

Ceeace s'ar putea stănjini numai prin o controlă înțeleaptă și energică.

Nu de mai puțină importanță sunt reuniunile de valorizare, cari pot fi felurite după felul articlilor și după regiuni. În locuri apropiate de centre fără îndoială sunt neapărat de lipsă lăptăriile. Prin liferarea în comun, greutățile împreunate cu suportarea

cheltuelilor de transport se ușurează simțitor, pe lângă aceea nu sunt primejduite nici interesele singuraticilor, cu atât mai puțin supuse șarlataniilor, ca să nu vorbim despre timpul cât se cruță, și care computat peste toți însumă un capital destul de considerabil.

În centre mai depărtate aceleași reuniuni, pot valoriza produsele în altă direcție mai convenabilă împrejurărilor. Unde transportul laptelui este prea costisitor din cauza depărtării, se pregătește unt, iar rămășițele se folosesc sau la îngrășarea rămătoarelor, sau se vând pentru prețuri bagatele. Vorba este, că de multeori oamenii noștri cari cu săptămâni nu văd în ochi banul, pentru că nu-și pot valoriza articlii, în felul acesta ar câștiga nespuse de mult, ș'apoi s'ar îmbogăți și capitalele de obște.

Pentru regiunile muntoase, sau pentru acelea, cari produc ierburi oficinale în abundență, se recomandă cu toată căldura, reuniunile alcătuite pentru valorizarea acestora¹⁾.

N'ar crede omul ce câștig poate realiza o familie săracă prin stringerea ierburilor oficinale 1000—1200 cor. pe câteva luni.

Să mai punem cazul, că sunt oameni neputincioși, schilavi, ologi, cari trăesc din ceea ce capătă pe la poduri și încrucișarea drumurilor și cari existând în partea locului astfel de reuniuni ar putea trăi cu mult mai tihnit. Punem buneoară cazul, mușetelul, (romaniță), ciunăfaia, mătrăguna, stergoia în câte locuri nu sunt o plagă pentru bieții oameni. Le ști valoriza; deschizi un izvor de câștig de prima clasă. Un om bătrân, un copil de 6—7 ani îți poate câștiga la zi 2—3 coroane prin muncă ușoară.

Să naște întrebarea cum se poate una ca asta?

Foarte ușor. De pildă 1 majă de flori de mușetel să plătește cu 25—30 cor. uscată. Iar o fetiță de 13—14 ani poate strânge la zi 10—20 kg. (dacă folosește pieptenile întocmit anume). Să luăm cicoarea (centaurea cyanus) kg-ul de floare de cicoare uscată să plătește cam cu 2 cor., neuscată 0.80 — 1 c. Să pot stringe la zi cam 2 kg.

De mătrăgună 1 kg. de fructe uscate să plătește cam cu 40—48 fil., iar kg. frunze uscate cu 60—70 fil. 6 kg. verzi dau cam 1 kg. de frunze uscate. În felul acesta se pot valoriza pân' și părul cucuruzului, dacă-i alburii, frunzele de nuc bobocii de plop, simburi de persecă, cireșe etc. Datele sunt culese după prelegerea prof. Dr. Páter Béla și sunt date sigure și fixate.

Notez însă, că toată manipularea este din samă afără gingașă, pentru aceea a te cuprinde în mic cu ele nu este rentabil. Foarte rentabil este însă când se poate aranja un șopru menit pentru acest scop. Fiind acestea mai costisitoare, de singuratici se ridică și aranjează mai anevoie. Tocmai pentru aceea ar fi chemate reuniunile să ofere ajutorul acesta, iar motorul principal și inițiatorul ar putea fi preotul.

¹⁾ Cursurile, deschise an de an (August 18—26 circa 1. îmbie multe foloase practice și o temeinică instrucție temeinică și practică. Durere ascultătorii români sunt rari, cu toate că speșele în multe cazuri le suportă statul.

rând se poate atribui dlui Traian Denghel, carele ca totdeauna așa și acum a eselat în toată privința, fiind în mai multe rânduri aplaudat cu cea mai mare căldură.

Meseriașii noștri pot fi mulțumitori dlui Denghel, pentru concursul binevoitor ce cu plăcere și l'a pus la dispoziție, căci prin jocul său sigur, plăcut și atrăgător a contribuit foarte mult la succesul piezei.

Asemenea a făcut bună impresie jocul dsoarei Victoria Cristian în fca șireată, amoretată și jaluză a negustorului bogat (dl Denghel) căreia li succede ași ajunge scopul de a fi soție sublocotenentului Radu Grau dl Sever Pop, care s'a achitat bine de rolul său. Spaima rentierului Moșu Moroian, dl Nicolae Moldovan, văzându-și fata, pe Constanța lui, dsoara Maria Puia nenorocită, a fost redată exact și cu temperament de ambele părți.

De tot drăguță a fost dsoara Elisabeta Banciu în rolul camerierei, care prin prezența-i sigură și naturală era urmărită de public cu cea mai mare simpatie, iar dl Alexandru Joldea în rol de servitor uniformat, a dovedit bun simț față de superiorul său, căruia i-a fost ascultător și fidel, cari

calități bune le-a interpretat spre mulțămirea tuturor.

Deci tinerii noștri meseriași pot fi mândri de succesul avut cu predarea acestei pieze greu de interpretat, și îndrănească și pe viitor, a se cultiva în ogrorul acestei misiuni culturale, care le face cinste și pe lângă aceea le aduce și un frumos venit material cu care pot să-și ajute scopurile societății lor, cu o menire nobilă, căci după informațiunile ce le avem, din încasările de peste 300 coroane, a rămas societății meseriașilor noștri un venit curat, de circa 200 cor.

Publicul nostru intelectual și cu aceasta ocaziune a dat dovadă, că sprijinește din inimă silințele clasei noastre mijlocii, prezentându-se la producțiunea teatrală în număr frumos, încât sala de gimnastică, deși în vacanțe, a fost ocupată până la ultimul loc. Rămâne și credem, că societatea meseriașilor din Blaj, va fi recunoscătoare acestui sprijin ce se arată cu toată ocaziunea din partea clasei noastre intelectuale din Blaj.

După producțiune a urmat dans, care s'a continuat în veselie și voie bună.

v. m.

Cam astfel și alte asemenea reuniuni s'ar putea înființa cu concursul nostru, pentrucă dacă pe noi nu ne doare, pe străini negreșit, că cu atât mai puțin li doare.

Ca concluzie îmi permit a repeta, că chestia socială, îmbrățișată cu toate ramurile ei din partea noastră cu căldură și cu o destoinică și desinteresată tragere de inimă, invoală în sine o simțită biruință asupra curentelor dușmănoase și contrare, ca să nu mai pomenesc însemnatele avantagii bănești, cari ar rămânea pe veci capitale moarte.

Un lucru însă ni-se impune: realizarea succeselor e pendentă de conlucrarea reciprocă; iar deviza numai una poate fi: în numele Dumnezeului nostru să lucrăm cu puteri unite.

Corespondență din Oradea.

— Crăciunul nostru. —

Frumoasa și măreața sărbătoare a păcii ne-a adus — pe lângă bucuriile mântuirii noastre și a sufletelor noastre — și gânduri triste. În anul ce a trecut adecă, — o parte din trupul diecezei noastre a fost ruptă cu sila de cei ce predică pacea lui Isus... Mii de frați ai noștri nu s'au putut bucura cu noi împreună de pacea Mântuitorului; sunt înstrăinați, amenințați cu pierderea desăvâșită a lucrurilor scumpe, lăsate din moși strămoși spre moștenire. Pacea multor sate e tulburată, e răsturnată, și multe mii de suflete așteaptă dornic un sămân, ca iar să vină napoi, să laude apoi cu evlavie îndoită pe Dumnezeu în limba noastră...

Dureroase zile de Crăciun au avut acești frați ai noștri, și durerea lor a aflat resunet și în inimile noastre, și am împărtășit-o și noi; ne-am gândit la ei și ne-am rugat pentru scăparea lor.

În astfel de stări sufletești, în această deprimare sufletească ne-au picurat lin și alinător glasurile colindelor; ne-am bucurat, ne-am recreat auzind cântările binevestitoare în limba noastră, — resunând din piepturile sănătoase și pline de viață a copiilor cu glasuri arginții, sau a feciorilor din satele noastre învecinate. Ne-au alinat gândurile, ne-au mângâiat în această mare a străinizmului datinile aceste strămoșești, cari trăesc încă, cu toate că însăși „reprezentările“ să zicem așa — ale „Viflaimului“ lasă încă de dorit, căci câteodată se spun lucruri de tot naive și nepotrivite cu sfințenia lucrurilor, a căror reproducere ar vrea să fie. Și așa cum au fost ne-au lăsat în suflet fiorii plăcerii.

S. liturghie din ziua întâiu a Crăciunului a celebrat-o însuș Il. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu; tot atunci ne-a învățat și ne-a delectat cu vorbirea-i minunată și rostită cu desăvârșit avânt de Magn. D. Ilie Stan, canonic și orator bisericesc cunoscut, care a scos la relief învățăturile sublimе ce se pot trage din intruparea Dlui nostru Isus Hristos. A făcut o impresie adâncă asupra ascultătorilor credincioși, adunat în număr mare.

A doua zi toată inteligența română de aici s'a adunat la masa Il. Sale Episcopului. Rar ni-se dă prilej să ne întâlnim, fiind împrăștiați și ocupați cu toții cu slujbele ce le împlinim; deci acest prânz a fost iarăș o mângâiere a sufletelor cuprinse de străinism și copleșite de griji; a fost o întărire a

voinței de lucru și a solidarității noastre. Au fost de față aproape toți românii inteligenți din oraș: preoți și învățători, medici, avocați, ingineri, funcționari de bancă și de stat toți ne-am bucurat împreună.

E de remarcat toastul atât de frumos, atât de energic, atât de românesc și însuflețitor al Il. Sale. — Iși arată bucuria văzând că ceata românilor cărturari din acest oraș se sporește pe zi ce merge; dacă Dumnezeu chiamă la sine câte 1—2, răsar în locu-i 5—6 tineri prini de viață, pe cari li salută cu căldură. În cuvinte energice și cumiști ne spune apoi, că azi e sărbătoarea păcii, și la astfel de sărbători nu-i iertat să căutăm ceeace ne desparte, ci ceeace ne unește, să simțim toți împreună. — Se vorbește mai mult ca de altădată despre pace în țară. Noi vrem pacea din toată inima, și lucrăm pentru realizarea ei, dar vrem numai o pace, care ne lasă neatinsă *demnitatea românească*. Știe și-i convins, că pe fiecare din cei de față li însuflețesc idealurile, de cari însuflețită e inima sa — zice Il. Sa — de idealul iubirii de Biserică, al iubirii de neam și al patriei.

După acest toast însuflețitor cu toții am aprobat prin rostul dlui A. Cosma, directorul „Silvaniei“ din Șimleu — cuvintele Il. Sale, că va veni vremea când pietrile Curții episcopoești vor grăi faptele bune și nobile petrecute acolo.

Fără gând de laudă le spun aceste, căci și noi am avut la Crăciun bucurii și mângâieri, pe lângă durerea și grija fraților rupți de cătră noi. De Dumnezeu ca pe viitor și ei împreună cu noi să laude în limba noastră intruparea Cuvântului!

Corespondent.

Despărțământul Vișeu-Iza.

(Activitatea lui culturală dezvoltată în anul 1913).

Comitetul despărțământului Vișeu-Iza în decursul anului 1913 a ținut patru ședințe.

Îndată după adunarea generală din Dragomirești a trimis o circulară tuturor On. preoți rugându-i cu stăruință să-l sprijinească în muncă grea a luminării poporului, să formeze agenturi comunale, să câștige cât mai mulți membri ajutători; să aranjeze în persoană sau prin învățători curs de iarnă cu analfabeții și să țină șezători literare. Li-s'a scris, că de vor avea lipsă de întreprinderea cutărui membru din Comitet direcțiunea va face dispoziție fără întârziere. Pentru relatarea mai ușoară Comitetul le-a trimis coale informative rugându-i, că până în 16 Ianuarie n. să arete a) numărul membrilor ajutători; b) numărul membrilor din comitetul agenturei; c) numele instructorului și numărul analfabeților înscriși la curs și d) programa șezătorilor.

Relațiunea cerută pe formularul trimis prin Comitet întârzie din toate comunele până în ziua de azi.

În ședința din 16 Dec. directorul a prezentat statutele tip. pentru reuniunile de temperanță cerând cenzurarea aceluia prin o comisiune de trei.

În 9 Ianuarie n. Comisiunea compusă din dr. Vasile Meșter, dr. Ilie Kindriș și Găvrilă Iuga propune primirea statutelor fără schimbare. Comitetul hotărăște multiplicarea aceluia și trimiterea la toate oficiile parohiale de pe teritoriul despărțământului

nostru. Tot atunci s'a hotărât să se țină în toate comunele cel puțin câte două prelegeri și s'au îndatorat delegații Comitetului să dea mână de ajutor preoților din comunele încredințate fiecărui deosebit.

În urma acestor dispozițiuni direcțiunea a spedit în 3 Februarie la adresa tuturor On. preoți statutele reuniunii de temperanță.

Pentru înleznirea înființării acestor reuniuni atât de trebuincioase în mijlocul nostru, Comitetul a încredințat pe membrii săi ca să convoace și să conducă adunările de constituire, să prezenteze în acele toate actele câte și după cum să recer pentru sustinere la înaltul Minister de interne; să conducă adunările populare, în cari alătura cu preotul local să țină prelegeri potrivite pentru deșteptarea poporului și mai ales pentru înstreinarea lui de cătră beutura spirituoasă și să înființeze agenture comunale.

delegații comitetului au fost:

1. Pentru cele 7 comune de pe valea Vișeuului dr. Vasile Meșter, dr. Ilie Kindriș și dr. Găvrilă Iuga;

2. pentru Dragomirești, Rozavlea, Glod și Slătioara: Emil Bran;

3. pentru Săcel, Săliștea de sus; Ioan Tarța;

4. pentru Cuhea, Bocicoel și Șieu: Artur Anderko.

5. pentru Ieud, Botiza și Poieni: Ioan Birlea.

(Va urma).

Reviste.

Stări îngrijorătoare în Balcani.

În Balcani spiritele sunt încă tot suscitate și pacea dela București încă nu a putut potoli pe deplin mâhnirea unora și aspirațiile exagerate ale altora. Diplomația europeană a avut în timpul din urmă iarăș grele probleme de rezolvit, și numai cu greu s'a putut încunjura un grav conflict între puterile mari.

În Turcia s'a reconstruit cabinetul, iar ministru de războiu a fost numit beiful *Enver*, pe care Europa pentru bravurile sale l'a și numit Napoleonul Turciei. Acest soldat neînfricat și-a pus în gând, ca să reorganizeze armata turcă, ca orice eventualitate să o afe gata. Spre scopul acesta a învitat o misiune germană, constătătoare din mai mulți oficeri superiori, cărora le-a încredințat organizarea militară a Turciei. Misiunea aceasta a sosit la Constantinopol, unde a fost primită cu onoruri împărătești. Împrejurarea aceasta a indispus grozav cercurile rusești, cari în manopera beifului *Enver* vedea o lovitură crâncenă în planurile lor de a forța trecerea liberă prin Dardanele. În urma acestora guvernul rusesc a cerut explicații dela înalta Poartă cu privire la misiunea militară germană, accentuând, că își

rezervă toată libertatea de acțiune privitoare la chestia Dardanelor. Prin această declarație diplomația Europei a ajuns din nou la dilema grea de a se declara în o formă oarecare la enunțaciunile guvernului rusesc. Se vorbea chiar de concentrarea trupelor rusești la hotarele Turciei din Asia mică, ba unele toi accentuau, că Franța încă a făcut toate pregătirile pentru ași validita punctul său de vedere privitor la Siria, iar despre Anglia se spunea, că a luat toate măsurile, ca la momentul dat să ocupe Mesopotania.

De abia a trecut însă teama unui conflict internațional în chestia aceasta și conturile unui războiu greco-turc amenințau cu o nouă conflagrație pe-ninsula balbiană. Pacea dela București a lăsat neatinsă chestia insulelor egeice, pe cari Grecia în urma protocolului dela Londra și-le-a revendicat șiesi.

Turcia a declarat, că după eruperea războiului al doilea din Balcani, protocolul dela Londra nu o mai obligă nici pe ea și e hotărâtă, ca insulele dela gura Dardanelor și din vecinătatea țarmurului asiatic se nu le cedeze. Grecia pe urma acestei declarații a făcut toate pregătirile pentru a-și validita pretenziunile cu arma. Tot asemenea a făcut și Turcia, care și-a comandat și unele noi vase de războiu, iar în jurul Smirnei si-a concentrat o însemnată oștire. La intervenția marilor puteri, conflictul deocamdată a mai pierdut din asperitate și este speranță, ca să fie potolit.

Albania. Injghebură tinerului stat albanez trece prin o criză, care caracterizează de altcum toate statele la începutul existenței lor. Guvernele Europei au primit candidarea principelui de Wied la tronul Albaniei, iar guvernul interimal albanez i-a oferit în mod oficios tronul Albaniei. Poporația mohamedană înse, s'a declarat nemulțămîtă cu persoana noului principe și la instigare turcilor tineri și a cercurilor oficiale din Constantinopol au proclamat de principe pe beiful Izzet fostul ministru de războiu al guvernului turc, care e de origine albanez și are întinse moșii în Albania. Spre scopul acesta au sosit în portul dela Valona o ceată de 200 de inși înarmați mai tot oficeri și suboficeri turci, cu intenția de a prinde pe membrii guvernului interimal și a proclama starea de asediu în Albania. Guvernul albanez înse a simțit cursa și după ce a debarcat în port grupa cea dintâiu a insurgenților, a protestat la căpitanul vasului, care îndată a transportat pe ceialalți în portul de la Triest, unde sunt și astăzi internați. Ceialalți au fost prinși în Valona și astfel punctul s'a sfârșit cu atât. Izzet

bei, cât și guvernul din Constantinopol să desvinovățesc zicând, că nici o cunoștință prealabilă despre planurile insurgenților nu au avut. Cu toate acestea Austro-ungaria și Italia au recomandat principelui de Wied toată precauțiunea și i-au oferit tot sprijinul la introducerea sa.

România. Guvernul de colaborare al dlui Titu Maiorescu a demisionat. Urmașul lui va fi probabil dl Ionel Brătianu, șeful liberalilor. În fața problemelor mari interne, cari să agită azi în Țara românească, conservatorii democrați și astfel guvernul dlui Maiorescu împlinindu-și misiunea a declarat, că se retrage. Chestia cea mai gravă, care astăzi preocupă parlamentul român este chestia agrară. Mesajul regal a pus în perspectivă vinderea și arândarea moșiilor de mâna moartă pe seama țăranilor și în legătură cu aceasta exproprierea forțată a marilor proprietari acolo unde interesul de obște o reclamă aceasta. Punctul acesta formează azi și miezul programului partidului liberal astfel că este de crezut, că în privința aceasta se vor introduce reforme radicale în Țara românească. De cumva nu vor rămânea toate iarăși numai promisiuni, cum s'afăcut în trecut de atâtea ori, căci tocmai lucrul principal din toată chestia agrară este trecut cu o adâncă tăcere de toate partidele actuale. Vorba e, că cine se rescumpe pământurile: particularul sau statul? Din acest punct de vedere trebuie se privim întreagă chestia cu tot scepticismul.

Serbia. Guvernul sârbesc a intervenit la guvernul din Berlin, ca să-i trimită oameni specialiști, cari să reorganizeze serviciul poștelor și să dea noi îndrumări privitoare la agricultură și economia de vite a Serbiei. Cu aceasta ocaziune Serbia își regulează și chestia exportului, căci să așteaptă, ca prin deschiderea liniei ferate Țigănești—Durazzo să se afe noui isvoare de venit pentru populația țării.

Diverse.

An nou fericit dorim tuturor cetitorilor, colaboratorilor și binevoitorilor foii noastre.

Numărul proximal „Unirii” va apărea Sâmbătă în 17 Ianuar crt. la orele îndatinate.

Vicarul Barboloviciu în satul lui Bărnuțiu. Bocșa-română e dintre acele sate a Sălagiului a cărui Români, puținul cât îl mai stăpânesc, l-a păstrat cu hârnicia brațelor, cu spiritul lor de conservare pioasă.

Dar în anii aceștia neroditori produc o schimbare mare în viața bietului popor dela sate; schimbări de pământuri, dintr'o mână în alta, emigrări, prefaceri, legături etc., încetul pe încetul transformă întreagă viața poporului român. Cum, viitorul neamului nostru este legat de puterea și de

mulțămirea muncitorimii dela sate, datorii sunt cei puși în frunte, — să sporească cu energia lor de muncă, avutul neamului nostru.

O pildă viuă a muncii a fost și este vicarul Barboloviciu, azi în retragere. Câte lucruri bune și de obște folos n'a înfăptuit sub cei 40 ani cât a stat în fruntea vicariatului Silvaniei — trebuia puterea morală al unui suflet nobil.

Toți oamenii de bine îi vor mulțămii, păstrându-l foarte sus în stima lor, pentru acest dar.

După o viață atât de rodnică, la limitele vieții omenești vine la ful său Simeon Barboloviciu, paroh în Bocșa-română, nu spre a să odihni, ci precum zice Rev. DSA: cu hotărârea și bucuria sufletească de a lucra în agrul din care a răsărit Simeon Bărnuțiu. Trebuie să fie și este o bucurie pentru poporul drept credincios din Bocșa-română sosirea și viețuirea vicarului Barboloviciu în mijlocul său. Aduce cu sine: inima, care mișcă inimile, privirea, care vede și glasul, care face tăcere, pentru a fi ascultat.

Dumineca, înainte nașterii lui Hristos, au fost întimpinat lângă mormântul lui Bărnuțiu de tot poporul, învățătorul îl salută prin cuvinte alese, să înalță în sferile senine ale recunoașterii și slăvirii unei vieți rodnice ce s'a desfășurat în timp de 40 ani pentru poporul românesc din Sălagiu. Au fost mișcătoare aducerile aminte, — în răspunsul Rev. Domn vicar, de marele bărbat al națiunii Simeon Bărnuțiu.

Ce reminiscențe scumpe — înnoite, ce suveniruri sublime neșterse — din ziua aceea! Lacrimi de bucurie, multe, multe dela popor...

Poporul crede, că viitorul îi va aduce fericirea.

„Să nu încetăm a ne închina viața noastră unei cauze mari, care a pornit din sâtuțul acesta” — a zis vicarul Barboloviciu — „și viitorul neamului nostru va fi strălucit”. Întru mulți ani părinte!

Unu din credincioși.

Invitare. Casina română invită la revelionul, care se va ținea azi Marți, în 13 Ianuarie n., seara la orele 8, în localitățile Casinei române din loc. — Program variat și bogat.

Răscumpărarea felicitărilor de Anul nou. La colecta „Unirii” pentru monumentul Vlaicu au contribuit răscumpărându-și felicitările de Anul nou dl Victor Muntean, șef-contabil la „Patria” din Blaj cu 1 cor. iar un Anonim cu 30 fil. laolaltă 1 cor. 30 fil. Rezultatul colectei până acum e 68 coroane.

In favorul fondului casei meseriașilor români din Blaj: d. Iacob Domșa funcționar la cassa centrală Blaj, 3 cor., Dr. Ioan Bălan, protopop unit București 5 lei.

Mulțumită. Cu ocaziunea petrecerii meseriașilor din Blaj, ținută în 8 Ianuarie a. c., au suprasolvit Dnii: I. Henrich, comerciant, Blaj 8 cor.; Ioan Trif, preot. Taani 4 cor.; I. Schneider, Blaj 4 cor.; Iuliu Bartoc 2 cor.; X. 40 fil.; N. Costea 1 cor.; S. Barbure 40 fil.; Gedeon Tulea 2 cor.; S. Poia 2 cor.; Dna Marița Kampf 1 cor.; Ioan Anton 1 coroană.

Li-se aduce și pe această cale mulțumite. Comitetul.

Pace. După articolul apărut în nrul din urmă al „Culturii creștine“, ne bucurăm, că discuția sterilă dintre noi, a încetat. Dacă acest articol apărea înainte cu vr'o două săptămâni, publicul cetitor era cruțat de o discuție, ce nu avea nici un rost, ales pentru publicitate. Frații dela „Cultura creștină“ încheie articolul: „Lui Dumnezeu mărire... și pe pământ pace“.

Noi răspundem: „Amin“.

Reuniunea Femeilor rom. gr.-cat. din Blaj aranjează în 24 Ianuarie, în sala de gimnastică a gimnaziului, picnic împreună cu buffet, producțiune teatrală și jocuri naționale. Taxa de intrare de persoană 1 cor., de familie 2 cor. Inceputul la orele 8 seara.

Pentru Masa studenților săraci a contribuit dl Ioan Drăgan notar public în Sebeș 30 cor., în pia memorie a repausatului său fiu de odinioară Brutus Ioan Camil Drăgan. Banii s'au străpus destinațiunii.

La fondul casei împreunate cu hală de vânzare administrat de „Societatea meseriașilor români din Blaj“ au intrat următoarele contribuiri benevole: L. Mănăstireanu judecător Huși 20 cor. N. N. Blaj 2 cor. N. N. Blaj 2 cor. Lucian Barbu, proprietar, Cricău, Enea Hocman, contabil „Albina“, Sibiu, dr. Ioan Rațiu, profesor, Blaj, Flaviu Domșa, profesor, Bla, Ion Fodor, profesor, Blaj; cu ocaziunea hirotonirii întru preoți, clericii Teodor Groza, Fizeș, Alexandru Andrea, Ighiu, Victor Neamțiu, Armeni, Ioan Rinea, Herseni și Laurențiu Stăncel, Gârbovița, câte 1 cor. Pentru contribuiri mulțamește în numele societății G. Precup, președinte.

Pentru fondul ziaristilor români a contribuit dl Iuliu Bardosy, insp. reg. de școli în pensiuie 2 coroane.

Posta Redacțiunii.

L. I. Zăbrani. Nu mai este actuală. Inaugurarea noului protopopiat gr. cat. din Brașov o vom publica în numărul nostru proxim.

Vinuri

În sticle închise de 1 litru se vind în casele unde e trafica cea mare (intrarea pe sub poartă).

Vinurile sunt procurate direct dela producții de vin.

Scopul meu este să servesc onoratului public, un vin bine administrat, bun și eficient.

Vinurile sunt următoarele:

Vin de masă, de Celna, din 1913, 1 litru 1 cor.

Desert, Riesling de pe valea Murășului, din 1901, 1 litru 2 cor. — Carbenet de Ménes, din 1908, (roșu) 1 litru 2 cor.

Valoarea sticlelor nu este socotită în prețurile acestea.

Fiecare sticlă o socotesc cu 30 fileri, și le reprimesc întregi, în acelaș preț.

Iuliu Kelemen.

Sirolin
„Roche“
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburile de plămâni,
Cataruri bronchiale,
Tusă convulsivă,
Scrofuloză copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticlă.

Partea Literară.

Românii din Moravia.

(Continuare).

Rivala.

Intr'o vale strimță, drăguță, stretăiată de un râuleț cristalin trăiau odată, separate de oameni, dară în preținie și vecinătate bună cu veselii locuitori ai păduricii, două femei foarte frumoase. Sus la marginea extremă a pădurii, ce se coboria umbrind pe creștetul dealului, era colibiara Ioanei celei blânde; coliba era încunjurată de o grădiniță modestă. Mai în jos lângă malul râului era locuința încâpătoare a Linei, a unei văduve tinere și nelofrânate; lângă locuință se înșiriau grajdurile și grânarele ei pline. În această singurătate tăcută, în această depărtare de ori ce societate omească ar crede omul că ele au trăit în cea mai bună preținie. Dară din potrivă, căci Lina o uria pe Ioana din tot sufletul și nici despre Ioana nu se poate zice că ar fi avut-o pe Lina vreodată la suflet mai cu seamă de când — dar' se vedem povestea.

În satul apropiat, în Bistrița, trăia un fecior frumos, svelt și cu ochii negri, cu numele Iosif; ori unde mergea el, fetele nu mai aveau pace. Asta a fost și soarta acestor pustnice. Amândouă îl cunoscuseră de odată și se și îndrăgostiră de el. Cât ce le văzu și el, îi plăcură amândouă și după ce le făcu cunostința le cercetă adeseori în singurătatea lor de pustnice.

De multe ori se întrebă ele acuma glumind, dar nu tocmai cu inimă liniștită, cum de se întâlnesc de astădată cele ce erau atât de deosebite în păreri și simțimintele lor. Dară când inima lui Iosif se simți oarecum respinsă de purtarea neliniștită și sălbatecă a Linei, și când observă, că el numai la Ioana se simte cu adevărat bine și că la ceastalaltă vine numai ca să se distragă prip glumele ei în orele sale de indispoziție; atunci în inima desprețuitei se iscă flacăra nimicitoare a jaluziei, ea trânti puternic ușa când văzu că se apropie nemulțumitorul Iosif, nu vorbi cu el un cuvânt, ci îl privi numai răutăcios de câte ori se întâlnea cu el din întâmplare la biserică ori la râu, spălând hainele. Pe Ioana nu o supără aceasta, căci ea era fericită în iubirea sa. Ura Linei însă deveni din ce în ce tot mai mare și mai puternică și aștepta cu dor ocazia când își va putea răsbuna asupra fericitei sale rivale.

Intr'o zi de vară cu năduf Ioana își răzămă de părete furca sa de tors, păși înaintea colibii și se uită la pânza ce o întinse în grădină, ca să se uște. Înaintea ușii văzu pe un om bătrân într'o haină lungă neagră plină de prav, a cărui privire rugătoare și mâni încrucișate (căci cuvintele nu i-le auzi) îi făceau impresia unui cerșitor. Lina stătea în prag, ținând cu stânga de ușă, iară cu dreapta gesticulând respingător spre străin. Atunci Ioana se furișă prin tufe mai aproape și auzi următoarele:

„Cară-te!“ „Nu cumva să chem servitorii! — Ți-am spus, că n'am în toată casa nici un pic de slănină“.

„Nu se poate“, răspunse străinul, doară în horn ai patru slămini. Fie-ți milă de picioarele mele rănite și cinstește-mă cu o bucătică de slănină, ca să-mi ung cu ea cismele uscate, căci altfel, așa să-mi ajute Dumnezeu, nu pot să fac nici un pas mai departe“.

„De unde cunoști D-Ta așa de bine averea mea?“ îl întrebă Lina. „Abunăseama că vei fi fost vreodată pe aici! — Da, da, știu eu ce să țin despre astfel de oameni, cari mai bucurosi se furișă prin crepăturile munților, decât să meargă în tihnă pe drumul mare“.

„Mă vatemî rău“, zise străinul „și totuș nu vrei să mă ajuturi!“

„Scurt și la înțeles“, strigă atunci mâniașă Lina, „porcii mei nu fac slămina pentru astfel de taiefugă. „Du-te“, aduse apoi cu venin, arătând cu degetul spre deal „la vecina mea cea bună la inimă; acolo poți căpăta dacă tocmai dorești și altceva“. „Da, așa o să și fac“ răspunse mâniaș străinul, „oricât de greu îmi vine să umblu cu picioarele mele cele bolnave. Tu însă, pe care te-a greșit natura când n'a tras o piele de lup peste inima ta cea nesimțitoare, o să simțesti amara mea răsbunare. Pentrucă, juru-mă pe Dumnezeul meu, că înainte de a se ivi stelele pe cer, tu și slăninele tale veți innota fără de a avea nădejde de mântuire în acest râu!“ Apoi își luă băta și urcă cu greu coasta cea piezișă. Lina trânti răzând ușa după el și încă multă vreme se auzia cum îl batjocurește.

Dară Ioana, mișcată de înfățișarea vrednică de cinste a bătrânului, de năcazul și vătămarea ce a suferit, îi întimpină cu drag și-i ajută spriginindu-l, până îl aduse în casa sa, unde-l pofti să odihnească puțin. Acolo îi îmbiă singurul scaun de paie ce-l avea, îi trase cismele întărite din picioarele sângeroase, și-i aduse niște obele moi și călduroase cari îi făcure foarte bine. Apoi îi aduse lapte proaspăt și poame, și-l pofti cu dragă inimă să mănânce. Străinul îi mulțumi și o rugă să nu-i mai zică „Părinte“, pentrucă el nu merită această numire, deoarece haina lui neagră este semnul unui ord nepreoteșc.

Era tocmai după prânz, când Iosif veni ca de comun la iubita sa, ca să-și petreacă puțin înainte de a merge la plug ori la șură. Cum veni el vesel, fluierând și cântând pe cărărușa îngustă, Lina, care-l păzia când o să vină, îi strigă cu răutate: „Nu grăbi așa! Nu cumva să-ți scrântești peciorul. — Ioana ta nu te mai așteaptă, ea-și petrece acasă cu mult mai bine“.

„Cum așa?“ întrebă Iosif, privind în jur; dară Lina închise fereașta cu un suris răutăcios, ceace-l supără pe Iosif. Când ajunse la coliba Ioanei, aruncă totuș o privire bănuitoare spre fereașta și — văzu acolo pe un străin șezând și vorbind mult cu iubita sa, și mai — văzu — cum aceasta se strădui să-i facă toate pe plac. Atunci îi trecu ca un tremur în întreg trupul. Se repezi înfuriat spre casă, deschise ușa cu mânie, dară — gura deschisă spre blăstăm îi rămasă căscată de rușine și de mirare când văzu figura plecată adânc, barba albă, părul argințiu și crețele afunde pe fața bătrânului străin.

„Bine ai venit“, zise bătrânul, care afla-se din vorbele Ioanei raportul lui Iosif

cătră fată, „bine ai venit în casa miresei tale frumoase!“

Ioana suspină odată adânc.

„Ce ai dragă copilă?“ zise bătrânul netezindu-i obrazii roșii cu gingășie.

„O Doamne! Până o să fiu mireasa lui“, răspuse Ioana, „vor trece încă multe veri. Și poate că, înainte de a ne binecuvânta preotul, ne va despărți vre-o mână răutăcioasă“ răspuse plângând Ioana.

Bătrânul privi cercetător în fața tinărului.

„Neamurile mele“, observă tinărul „împiedecă căsătoria; surorile, frații și cumnații — căci părinții mi-au murit — se străduiesc cu toții ca să ne despărtească“.

„Ei, ce-ți pasă ție de fleacurile neamurilor?“ Intrebă bătrânul. „Și pentru ce nu se învoiesc neamurile tale la căsătoria cu această fată frumoasă și de omenie?“

„O, n'au ei nimica împotriva dragostei sale“ începu Ioana, „dar, dar nu vreau să-i fiu eu nevastă, deoarece eu nu-i pot da decât o zestre foarte mică“, stârși ea plângând.

„Dacă numai asta vă împedecă“, răspuse bătrânul „apoi iacă mâna mea, în patru săptămâni sunteți bărbat și femeie“.

„Tinerii rămaseră confuzi, pentru că ei luară cuvintele bătrânului de o glumă proastă. Dară când îi încuraja cu cuvinte frumoase și după ce îi asigură în repetite rânduri despre intenția sa sinceră, în inimile lor se luminase deodată ca o dimineață de primăvară și sărutară recunoscători mâinile bătrânului.“

„Dragii mei!“ continuă bătrânul „dac'aș putea lucra conform simțimentelor mele, eu v'aș iulătura îndată acest năcaz. Pe cât de plin îmi este însă acum sufletul, pe atât de goale îmi sunt buzunarele. Dară peste câteva zile o să fie altfel“.

Apoi mai vorbi multe cu ei, întoarse vorba la Radhostul din apropiere, laudă acest munte ca o frumusețe a ținutului, îi întrebă multe despre acela și în urmă le spuse că ținta călătoriei sale este cercetarea peșterii misterioase ce se află în acest munte. Atunci ei se imbiară să-l petreacă. „Nu, dragii mei“, răspuse bătrânul, „rămâneți voi numai acasă, căci treaba ce o am acolo trebuie să o isprăvesc singur; nici drumul ce conduce acolo nu mi-l arătați, căci cunosc eu piatră de piatră și arbore de arbore din aceste regiuni, mai bine decât ori și care băștinaș. Dară ei atâta îl rugară, până bătrânul le îngădui să-l petreacă, dară numai până la muntele Becivei“ adăuse bătrânul „Mă bucur mult de prezența voastră. Dară numai până la Beciva, nici un pas mai departe!“ Atunci se sculă de pe scaun, își luă toiagul de călătorie și petrecut de părechea iubitoare părăsi binecuvântând casa lor primitoare. Nu-l mai dureau picioarele; în obelele moi ale Ioanei bătrânul coboria ușor pe cărarea acoperită cu mușchiu.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco-catolice de Stef. Roșian. Prețul 50 fl. + 5 fl. porto.

Calendarul Minervei

pe 1914

Variate articole literare. — Splendide suplimente în culori. Ilustrațiuni relative la evenimentele mari ale anului. Reproduse după tablourile celor mai de seamă pictori.

Prețul cor. 1'25 + posta 20 fileri. — Se află de vânzare la *Librăria Seminarială* din Blaj.

Făt frumos din aier de dna *Leontina Ciura*. E minunata poveste a împăratului văduhului Aurel Vlaicu — Făt frumos, căruia o zină îi apare în vis, vrăjindu-i fermecata împărăție a sferelor albastre. Un zimbet dulce se ivește atunci pe buzele copilului, iar mamă-sa îi cânta mereu:

Dragul mamei drag
Puiul mamei puiu.
Cui zimbești tu cui?
Razei soarelui?

E o frumoasă poveste, scrisă cu multă duioșie. Cititorii noștri o cunosc, căci a apărut mai întâi în coloanele acestei foi. Eleganta broșurică are pe copertă o ilustrație simbolică, reprezentând pe Vlaicu pe un șoim deasupra Carpaților. O recomandăm în deosebită atenție a publicului nostru.

Se află de vânzare la librăria seminarului teologic din Blaj și costă 24 fl.

Cărți primite la redacție.

Istoria școlilor nășăudene de *Virgil Șotropa* și *Dr. N. Drăganu*. Istoria școlilor nășăudene este scrisă din prilejul jubileului de 50 ani al existenței gimnaziului și e o minuțioasă dare de seamă a tuturor evenimentelor mai de seamă prin care a trecut acest gimnaz. Autorii fac o reprivire istorică asupra școlilor românești din v. XVII și XVIII asupra înființării fondurilor nășăudene și a școlilor susținute din acest fond (școli triviale, comunale, naționale școli de fete, preparandie și gimnaziul) și incheie cu situația, în care se află gimnaziul astăzi (personal, manuale, fonduri, elevi etc.) E o conștientioasă lucrare care cuprinde cea mai frumoasă pagină a stăruințelor culturale naționale a grănițelor nășăudeni. Un mai prețios document pentru o serbare semicentenară a unui gimnaz românesc nu s'ar fi putut aștepta.

Cartea are 414 pagini o mulțime de ilustrații și costă 5 cor.

Axente Banciu. „Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?“ (Ardeleanisme și alte-isme). 140 pag. Brașov 1913. Prețul 80 bani.

Dr. N. C. Paulescu. „Fiziologie filozofică. Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahanul, Franc-Masoneria“ Partea II. București 1913. Prețul 3 lei. (304 pag.)

Silvestru Moldovan. „Ardealul“ partea a II-a Brașov. Prețul 90 fl. (120 pag.)

M. Theodorian Carada. „Sânta Melania cea tinără“. București 1913. Prețul 80 bani. (142 pag.)

Fr. Xav. W. tzel—Ion Belu. „Bucură-te Marie“ Gherla. Prețul 50 fl. (80 pag.)

Nicolae S. Statie. „Socoteli glumete“. Partea I. Brașov 1913. Prețul 60 fl. (108 pag.)

Doctorul F. Grünfeld. „Cum să trăim?“

Sfaturi medii

(92 pag.)

Serdarul Simion Marcovici. „Culegere din cele mai frumoase nopți ale lui Yung“. Ediția III. Brașov 1913. Prețul 50 fl. (94 p.)

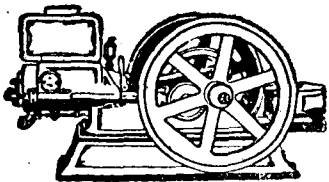
Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Milășel* pe 1914 sem. 1-iu. Adresa o schimbăm îndată ce se mai împutinează din cele ce avem tipărite. Nrul reclamat s'a spedit: — *Buciumi* (Almaș) abon. e plătit numai până în 1/5 1913. — *Ulieșul mare* pe 1901—1/5 1904. În restanță mai sunt anii 1/5 1904—31/12 1907 și 1/1 1909—31/12 1913. — *Bărcuț* pe 1913 sem. 2-lea. — *Gyöngy* pe 1/9 1911—1/9 1912. — *Dr. G. P. Turda* pe 1/7 1913—20/1 1915. — *Casina, Brașov* pe Ianuar—Martie 1914. — *Sîrbi* pe 1913. Binevoți a mijloci să se reguleze și restanța anilor 1/7 1904—1909. — *Porumbacul infer.* pe 1908 și sem. 1-iu din 1909. — *Ciuguzel* pe 1/10 1906—31/12 1913. După cuvântul dat. — *Cătelul maghiar* pe 1910 sem. 2-lea și din 1911 până în 20/9. — *Vetés* pe 1913. — *Leta mare* pe 1913 pătrarul ultim. — *Zlatna* pe 1911 sem. 1-iu. — *Căpuș* pe 1913. — *Tămăia* pe 1913. — *Busac* chitat. — *Iernut* pe 1/11 1909—1/5 1911. — *Valealungă* (Bega) pe 1913. — *Gărbău* pe 1/3 1911—10/5 1912. Adresa se va schimba mai târziu. — *Gr. S. Șimleu* pe 1914 pătrarul prim. Librăria am avizat-o. — *Apsa de mijloc* pe 1914. — *Coruia* pe 1914 sem. 1-iu. — *Craifalău de câmpie* pe 1911. — *Petridul de jos* până în 31/12 1913. — *Măgărei* pe 1913 sem. 2-lea. — *Sajteny* pe 1893—1/3 1896 Răspuns și separat. — *Cistelec* pe 1913. Binevoți a regula și restanța din trecut. — *Zăbrani* pe 1913 pătrarul ultim. — *Făgăraș* pe 1913. — *Nepos* pe 1913. — *Casonul mare* pe 1913 sem. al 2-lea. — *Résztelek* pe 1911—1913. — *Ciunga* pe 1913 sem. 2-lea. — *Mosóbánya* pe 1914 trimestrul prim. — *Cenadul mare* pe 1913. — *Mănăst. Ungvár* pe 1914 sem. 1-iu. — *Alsóberekész* pe 1914 sem. 1-iu. — *Suciul de sus* pe 1913. — *Csög* pe 1/3 1911—31/12 1913. — *Lugoș* pe 1914. — *Săbăoani* pe 1914 sem. 1-iu. — *Tâmpăhaza* pe 1897—1901. — *Căpușul de câmpie* pe 1913. — *Major P. Brașov* pe 1914 sem. 1-iu. — *Nănești* pe 1913 sem. 2-lea. Adresa o schimbăm îndată ce se vor mai împutina cele tipărite. — *Sintea* pe 1913 pătrarul al treilea. — *P. T. Orade* pe 1/9 1913—1/9 1914. — *Vasláb* pe 1914 sem. 1-iu. — *Vărădcsehi* pe 1913. — *G. P. Lugos* pe 1914. — *Vártelek* pe 1/7 1909—31/12 1911. În restanță mai sunt anii 1912 și 1913. — *Aknasugatag* pe 1913 sem. 2-lea. *Solyomkő* pe 1914 sem. 1-iu. — *I. I. Gherla* pe 1913 sem. 1-iu. — *I. W. Gherla* pe 1/5 1910—1/9 1911. — *Biharcsanáros* pe Ian.—April 1914. — *Tiszafehéregyháza* pe 1914 sem. 1-iu. — *Erdőszombattelke* pe 1/1 1892—1/9 1893. — *Holczmány* pe 1913 sem 2-lea. — *Bihoreana* pe 1914 sem. 1-iu. — *Almásnyires* pe 1/7 1913—1/7 1914. — *Ganfalău* pe 1/5—1/11 1913.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan**.
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

E fapt în general cunoscut, că pentru mănarea aparatului de sfărmat cucuruzul, dumaticatul napilor, pentru mări și tăietoare de nutreț, s'a dovedit de cel mai bun

Motorul de benzin, original american **Waterloo.**

Se poate căpăta la

Dénes B.

Societate comandită, în BUDAPEST,
V., Lipot-körut 15.

Prețurent gratis și franco.

(69) 6-13

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY.

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superfine orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută pornirea lăptelui, nu se întărește pieptul. Orbalțul de piept (foc viu), folosește la orice răni învechite, răni deschise la picioare umfate, la caries, răni venite prin lovituri, tăieturi, împuscături, strivituri, împunsături, zdrobituri, se folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. țanduri de lemn, spini, sticlă, alice, năsip, prav etc. la creștere din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racului, viermi, putreziciune, rosături, orice arsături, rane ivite prin lunga zăcere a bolnavului, la buboae, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opăreliei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 borcane costă cor. 3'60 se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la Talmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drogeria Fraților Radonovits în Budapesta. Unde nu se află depou, să se comande de drept de la farmacia

THIERRY A. «Ingerul păzitor» în PREGRADA
(lână Rohitsch-Saurbrunn).

(70) 6-25.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria
Seminarului teol. gr. cat. din Blaj
cu prețul 9'50 cor.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecke** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645'67
Capitale asigurate pe viață achitate		5,458,689'43
Starea asiguraților cu sfârșitul anului 1912	foc	183,667,241'—
	vieată	11,740,710'—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400'—

Prospete și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(19) 108-2

La expozițiunea milenară d'în Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopot și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

43: 30-52

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețuraturile ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.